

Raadsvoorstel 99 Vergadering 28 november 2017

Gemeenteraad

Onderwerp : Vergaderstructuur raad en commissies en vergaderschema 2018
:
Dienst / afdeling : Griffie

Aan de gemeenteraad,

Vanuit de raad bestaat de wens om de structuur van de werkwijze van de raad en daarmee het vergadermodel aan te passen.

De raad heeft hiervoor de 'Stuurgroep werkwijze raad' ingesteld om voorstellen te ontwikkelen.

De Stuurgroep staat onder voorzitterschap van de burgemeester en wordt inhoudelijk geadviseerd door de raadsgriffier, de gemeentesecretaris en het hoofd communicatie van de gemeente.

Deze stuurgroep heeft diverse keren overlegd over de te volgen stappen.

In de Stuurgroep zijn de volgende uitgangspunten bepaald:

- Een visie bepalen voor de toekomst en op basis daarvan beziën welk vergadermodel daarbij het beste past;
- Strategische agenda zoals door de raad vastgesteld als leidraad nemen voor deze visie;
- Meer richten op majeure onderwerpen;
- Raad meer planmatig laten werken, wat wel een goede planning van de ambtelijke organisatie vereist;
- Goede communicatie met burgers over de wijze waarop zij betrokken kunnen worden.

Daarbij is voorts aangegeven dat de informatiepositie van de raad dient te worden versterkt.

Verder dient te worden nagestreefd dat de vergaderingen van de raadscommissies zoveel mogelijk op één dag worden georganiseerd. Ook dient het debat tussen raadsleden te worden gestimuleerd.

Proactieve raad

Het beeld is naar voren gekomen dat de raad meer proactief zijn raadgevingen wil bepalen.

Het is om die reden van belang dat door de ambtelijke organisatie een jaarplanning, i.c. een concernplanning, wordt opgesteld waarin wordt opgenomen wanneer welke onderwerpen in welke vorm door het college aan de raad worden voorgelegd. Het gaat daarbij om de belangrijkste dossiers/onderwerpen.

Door de vaststelling van een jaaragenda heeft de raad de mogelijkheid om meer invloed uit te oefenen op de planning van zijn werkzaamheden. De raad kan zaken toevoegen aan de agenda of wijzigingen in de planning aanbrengen. Ook kunnen fracties hun eigen voorbereidende activiteiten hierop afstemmen. Een belangrijk aspect hierbij is ook dat de raad kan aangeven eerder in het beleidsproces betrokken te willen worden. Bijvoorbeeld bij de start om kaders mee te geven of gedurende het proces bij interactieve bijeenkomsten.

De raad of raadscommissie zou daarbij (meer) gebruik kunnen maken van beginspraakavonden of van hoorzittingen. Door een proactieve agendavoering kan de beginspraakavond of hoorzitting een plek krijgen in de grote dossiers die door het jaar worden gepland. Indien voor het najaar een majeur onderwerp gepland staat, dan zal het college in het voorjaar aan de slag gaan met het beleidsproces.

De raad/raadscommissie kan dan aangeven dat zij door middel van een beginspraakavond of hoorzitting al betrokken wil zijn. Voor een beginspraakavond of hoorzitting is er een 'lossere' aanpak van een commissie wat betreft vorm, inhoud en bemensing mogelijk en ook wenselijk. Een commissie heeft dan de mogelijkheid om gericht deskundigen, burgers, bedrijven en instellingen uit te nodigen om actief aan de discussie deel te nemen, met inachtneming van de afgesproken spelregels. Op deze wijze kan ook een ruimere inhoud worden gegeven aan de mogelijkheid van inspreken. In commissie en raad is het mogelijk om maximaal 5 minuten in te spreken. Bij een hoorzitting bestaat geen tijdslimiet op 'inspreken'.

Uitgangspunten:

- **De raad vooraan in het proces**

De raad bij majeure onderwerpen vooraan in het proces betrekken en duidelijke procesafspraken maken over het te volgen besluitvormingstraject. De strategische agenda is daarbij leidend.

Op basis van de strategische agenda worden jaarlijks (maximaal) 4 onderwerpen of wel majeure thema's benoemd. Aan het begin van ieder nieuw jaar wordt bepaald welke onderwerpen/thema's in dat jaar nader worden beschouwd. Tevens wordt dan afgesproken op welke wijze de raad (en burgers) in het proces wordt betrokken. Uiteraard blijft er ruimte voor maatwerk, als de actualiteit daarom vraagt.

- **Inspraak en interactie**

Er dient meer gebruik te worden gemaakt van beginspraakavonden en hoorzittingen voor raadscommissies. De eerste ervaringen leren dat deze vormen goed aansluiten bij enerzijds de veranderende rol van de raad en anderzijds bij wensen binnen de samenleving. De beginspraakavonden en hoorzittingen zijn bedoeld om de raadscommissies in de gelegenheid te stellen informatie te verzamelen door onder meer het uitnodigen van deskundigen en het bieden van ruimte aan inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven om hun meningen en ideeën te geven.

Daarnaast zou het college ook een informeel overleg (inloopavond) met burgers en raadsleden en burgercommissieleden kunnen organiseren over onderwerpen die op de agenda van een raadscommissie zijn of worden geplaatst. Tijdens zo'n inloopavond kunnen burgers en raads- en burgercommissieleden informatie ophalen bij wethouders en de ambtelijke organisatie.

In beide gevallen is het nodig dat er een overzichtelijke lange termijnagenda voor de raad voorhanden is. Op die wijze kan goed worden gepland.

- **Begrotingscyclus**

De rol van de raad dient in de begrotingscyclus verder te worden uitgewerkt om zo te komen tot een meer inhoudelijke bespreking van de beleidskaders voor de begroting en de bespreking van de beleidsprogramma's. Voorgesteld wordt om de technische vragen en achtergrondinformatie op dezelfde wijze te laten geschieden zoals nu het geval is. Verder wordt voorgesteld om de beleidsprogramma's te bespreken in de daarvoor bestemde raadscommissies. Het algemene deel, de politieke beschouwing, en de behandeling van moties en amendementen kan dan plenair geschieden in de raadsvergadering. Naar verwachting kan de plenaire behandeling dan sneller worden doorlopen dan nu het geval is.

Ook het proces om te komen tot goedkeuring van de begrotingen van de verbonden partijen (gemeenschappelijke regelingen), dient nadrukkelijker op de agenda van de raad te worden geplaatst. Op die wijze krijgt de raad meer grip en sturing op de samenwerkingsverbanden. Tevens zal dit er toe leiden dat de raad ook meer inzicht krijgt in de achtergronden van gemeenschappelijke regelingen en daardoor in de noodzakelijkheid van gemeenschappelijke regelingen. Het voordeel is wel dat de besturen van de gemeenschappelijke regelingen zich er meer rekenschap dienen te geven dat zij werkzaam zijn ten behoeve van de aangesloten gemeenten en dat dat van hen eist dat zij zich actief opstellen richting de gemeenten.

In bijgaande vergaderopzet volgens het model van Oss zijn deze uitgangspunten verwerkt

Uitwerking nieuwe opzet vergaderstructuur: het Osse model

De gemeenteraad heeft op 10 juni 2017 een werkbezoek gebracht aan de gemeente Oss. Daarbij waren ook de burgercommissieleden en leden van het college van B&W aanwezig. De raadsgriffier van Oss heeft, samen met enkele raadsleden, uitleg gegeven over het vergadermodel dat ze sinds enige tijd gebruiken. Dat model lijkt prima aan te sluiten bij de wensen en uitgangspunten die de Stuurgroep werkwijze raad heeft geformuleerd en die in het presidium zijn besproken.

Het presidium heeft op 13 september besloten om in 2018 met een pilot te starten op basis van het Osse model. Als vergaderdag wordt uitgegaan van een dinsdag.

Aan de griffie is gevraagd een vergaderschema op te stellen naar analogie van de gemeente Oss. Voorts dient te worden beschreven wat de verandering inhoudt en met welke dilemma's rekening dient te worden gehouden.

De griffie heeft hierover contact opgenomen met de collega's van Oss en uitgebreid van gedachten gewisseld hierover. Dat heeft geleid tot onderstaande opzet met bijgaand een concept vergaderschema voor het jaar 2018.

Belangrijkste veranderingen

- Alle vergaderingen vinden plaats op een vaste dag: dinsdag. Dat betekent dat sommige vergaderingen parallel plaatsvinden. Het gaat dan met name om de opiniecommissies en de adviescommissies.
- Er zijn nog maar twee commissies: Inwoners en Omgeving. Deze kennen twee soorten vergaderingen: opiniecommissies (beeldvormend) en adviescommissies (adviserend). Besluiten worden genomen door de gemeenteraad.
- Bij de beeldvormende (opiniërende) en adviserende commissievergaderingen zijn er geen vaste commissiesamenstellingen. Het is aan de fracties om te bepalen welke raads- en /of burgercommissieleden ze afvaardigen. Dat kan zelfs wisselen per agendapunt. Uitgangspunt is dat elke fractie maximaal 2 leden (raadsleden/burgercommissieleden) afvaardigt per agendapunt.
Optioneel: grote fracties 3 leden/kleine fracties 2 leden. In dat geval is er wel een ruimteprobleem als de betreffende commissie in één van de commissiekamers moet vergaderen. In de raadzaal is er wel genoeg ruimte
- Een vergadercyclus begint met een bijeenkomst van het presidium. Een week daarna volgen de adviescommissies, een week daarna de opiniecommissies en weer een week later de raadsvergadering. Zo zijn er 7 a 8 vergadercycli per jaar.
Daarnaast zijn er circa 4 keer per jaar podiumbijeenkomsten (deels vergelijkbaar met onze huidige beginspraakavonden, maar wel ruimer van opzet.
- De vergaderingen van de opiniecommissies kunnen eventueel (deels) als reservedata voor de vergaderingen van de adviescommissies dienen.

Hieronder vindt u een toelichting op de verschillende soorten commissies en vergaderingen.

Presidium

Het presidium bestaat uit de fractievoorzitters en de voorzitters van de vier commissies (opiniecommissie Omgeving, opiniecommissie Inwoners, adviescommissie Omgeving en adviescommissie Inwoners). Voorzitter is de burgemeester en de griffier voert het secretariaat. Het presidium stelt de voorlopige agenda's vast van de diverse bijeenkomsten, commissies en van de gemeenteraad, en bepaalt de vergaderdata.

Elke vergadercyclus start met een vergadering van het presidium. Deze vergaderingen duren maximaal een uur. Naast de agenda's wordt ook de dagelijkse en algemene gang van zaken in commissies en raad besproken. Ook zaken van vertrouwelijke aard worden in het presidium besproken.

Het presidium maakt al een indeling in hamer- en spreekstukken, ook voor de adviescommissies. Raads- en commissieleden kunnen aangeven dat ze een hamerstuk willen omzetten naar een spreekstuk, maar dat moeten ze wel doen ruim vóór de commissievergadering.

Opiniecommissies

De opiniecommissies Inwoners en Omgeving bestaan uit raads- en burgerleden van alle raadsfracties. Er zijn geen vaste leden. In de regel bereidt het college van burgemeester en wethouders de raadsbesluiten voor. Wanneer nog niet precies duidelijk is welk het beste voorstel kan zijn, dan wordt zo'n onderwerp ter opiniëring aan een van de opiniecommissies voorgelegd. Tijdens deze commissie wordt met elkaar gesproken over mogelijke opties. Argumenten voor en tegen komen aan de orde. Er wordt geen besluit genomen, maar het college krijgt hiermee input ter voorbereiding van een definitief voorstel aan de gemeenteraad.

Opmerking: in de vergadercyclus komen de opiniecommissies in de regel een week voor de raadsvergadering bij elkaar. Het mag duidelijk zijn dat de onderwerpen die in de opiniecommissies besproken worden niet in de daaropvolgende raadsvergadering besproken zullen worden, maar op een later moment eerst in de adviescommissies en pas daarna in de raad.

Adviescommissies

De adviescommissies Inwoners en Omgeving vergaderen over voorstellen die klaar zijn om ter besluitvorming aan de gemeenteraad voor te leggen. Hier is volop ruimte voor debat. In de adviescommissies zitten zowel raads- als burgerleden. Ook deze commissies hebben geen vaste samenstelling. Tijdens de adviescommissies geven de fracties hun mening over een voorstel. Dat gaat dan als advies naar de gemeenteraad.

Opmerking 1: aandachtspunt is dat de commissies parallel vergaderen. Bij de vaststelling van de agenda's moet er goed rekening mee worden gehouden welke wethouders geacht worden aanwezig te zijn (met name bij de adviserende commissievergaderingen, maar ook bij de opiniecommissies).

Opmerking 2: technische vragen voor de commissievergaderingen worden in Helmond in principe rechtstreeks aan de betrokken ambtenaar gesteld. Deze geeft, na afstemming met de portefeuillehouder, antwoord en via de Griffie worden die antwoorden met alle commissie- c.q. raadsleden gedeeld. In Oss komen alle technische vragen eerst bij de Griffie binnen. Daar worden geen technische vragen gesteld tijdens de vergaderingen van de adviescommissies.

Opmerking 3: het parallel vergaderen stelt wel eisen aan de vergaderaccommodatie in Boscotondo. Tevens stelt het eisen aan de omvang van de raadscommissies. Uitgangspunt is ook dat er geen vaste commissiesamenstellingen zijn. Het is aan de fracties om te bepalen welke raads- en /of burgercommissieleden ze afvaardigen. Dat kan zelfs wisselen per agendapunt. Uitgangspunt is dat elke fractie maximaal 2 leden (raadsleden/burgercommissieleden) afvaardigt per vergadering c.q. agendapunt. Elke raadscommissie wordt voorgezeten door een lid van het presidium.

Rekenkamercommissie en Commissie Internationale Betrekkingen

De taken en werkzaamheden van de Rekenkamercommissie en de Commissie Internationale Betrekkingen blijven ongewijzigd. Wel wordt voorgesteld om ook deze commissies op een dinsdag te laten vergaderen.

Podiumbijeenkomsten

Tijdens de podiumbijeenkomsten (een ruimere vorm van onze beginspraakavonden) wordt informatie verstrekt aan de raads- en burgerleden over onderwerpen waarover de gemeenteraad later een besluit moet nemen of over belangrijke ontwikkelingen. De podiumbijeenkomsten zijn openbaar en vaak worden belanghebbenden persoonlijk op de hoogte gesteld van zo'n bijeenkomst.

De onderwerpen die aan de orde komen worden zo breed mogelijk belicht. Informatie komt niet alleen vanuit de ambtelijke organisatie, maar ook belanghebbenden kunnen de raads- en burgerleden informeren over hun standpunt ten aanzien van het betreffende onderwerp.

Tijdens de podiumbijeenkomsten wordt geen discussie gevoerd, maar wordt alleen informatie verstrekt. Een van de raadsleden is gespreksleider.

Raadsvergaderingen

De raadsvergaderingen vinden zoals gezegd twee weken na de vergaderingen van de adviescommissies plaats. Hier vindt uiteindelijk besluitvorming plaats.

Aandachtspunten/aanbevelingen

Om de voorgestelde nieuwe structuur optimaal te kunnen gebruiken heeft de Stuurgroep enkele aandachtspunten en aanbevelingen geformuleerd:

- Raadsvoorstellen
De raadsvoorstellen dienen 'dualer' te worden geschreven.
In het raadsvoorstel dient duidelijk te zijn wat van de raad wordt gevraagd, waar gaat de raad over. Voor de context is het van belang om de historie en eerder genomen besluiten kort weer te geven. Voor de raad is het van belang dat er voldoende informatie is om tot een afgewogen oordeel te komen. In het raadsvoorstel is het van belang om alternatieven en randvoorwaarden op te nemen. Door het benoemen van alternatieven, met daarbij ook eventuele gevolgen, ontstaat er ruimte voor debat. Daarnaast moet richting raadsleden duidelijk worden gemaakt dat zij voor technische vragen terecht kunnen bij de ambtelijke stellers van het voorstel, maar dat hierbij ook altijd de portefeuillehouder wordt geïnformeerd.
- Vergaderingen/debat
Investeer in vaardigheden op het functioneren van een raadslid door het organiseren van een debattraining zowel gericht op de rol van commissieleden/raadsleden als de rol van de voorzitter van raad/raadscommissies. De rollen kunnen gezamenlijk worden getraind.
- Communicatie
De ontwikkelingen op het terrein van communicatie en (sociale) media volgen elkaar snel op. Er zijn vele veranderingen waarneembaar. De rol van traditionele media is een andere dan jaren geleden en de opkomst van nieuwe media is sterk. Dit heeft voor- en nadelen voor raadsleden. Met de komst van raad in beeld heeft de raad een instrument in handen gekregen, maar er zijn ook meer risico's. Een op het eerste oog wellicht onschuldige tweet van een raadslid kan een groot effect krijgen. Daarnaast dient de communicatie zich ook te richten op het profileren van de raad als collectief en op het bereiken van de burger.
- Raadsgriffie
De veranderingen in werkwijze van de raad, zullen ook merkbaar zijn de voor de raadsgriffie. Met de huidige bezetting zijn de nieuwe taken niet of onvoldoende uit te voeren. Vooral de betrokkenheid bij de majeure onderwerpen en het uitvoering geven aan de concernplanning, onder meer in beginspraakavonden en hoorzittingen, de vernieuwde vergaderplanning en de communicatie zullen groot beslag leggen op de personele capaciteit van de griffie. Het welslagen van de nieuwe werkwijze van de raad is nauw verbonden met de griffie. Een uitbreiding van de griffie lijkt onontbeerlijk. De omvang van de raadsgriffie is een afgeleide van de taken die dienen te worden verricht.
In de vastgestelde programmabegroting 2018 is een uitbreiding van de Griffie opgenomen.

Wij stellen u voor om de nieuwe vergaderstructuur, zoals hierboven beschreven, vast te stellen. Voorstel is om de nieuwe vergaderstructuur in te laten gaan na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018.

Deze opzet moet overigens nog verder uitgewerkt en vastgelegd worden in het Reglement van Orde voor de gemeenteraad en in de Verordening op de raadscommissies. Na vaststelling van de nieuwe vergaderstructuur zal u binnenkort een voorstel hiervoor worden voorgelegd.

Verder stellen we u voor om bijgaand vergaderschema voor 2018 vast te stellen.

De voorzitter	de griffier
mevr. P.J.M.G. Blanksma - van den Heuvel	mr. J.P.T.M. Jaspers

Bijlage:

- concept vergaderschema 2018 volgens de nieuwe opzet

Raadsbesluit 99
Vergadering 28 november 2017

Gemeenteraad

De raad van de gemeente Helmond;
gelet op de bepalingen van de gemeentewet,

besluit:

- 1. De nieuwe vergaderstructuur, zoals beschreven in het raadsvoorstel, vast te stellen.**
- 2. Het vergaderschema voor 2018, zoals bijgevoegd, vast te stellen.**

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 28 november 2017.

De raad voornoemd,
de voorzitter

de griffier